

Bela Fischer, Max Steinhauer, Hans Markovics, Hedwiga Tudiower, Walter i Ladislaus Berenyi (svi iz Beča), Ervin Sussmann, Max Cohn, Siegfried Lateiner i Gottlieb Meier (iz Berlina), Jacob Heim (iz Leipziga), Otto Fürst (iz Graza), Andria Szanto (iz Pečuha, Mađarska), Lazar Weissberger (iz Györa, Mađarska), Tibor Ravasz (iz Sombora) i Eugen Klein (iz Mediasa, Rumunjska).

10. Isto kao i bilj. 1, str. 89.

11. Broj se ustaških stražara od 67 u travnju do kraja lipnja 1941. (kada je pisan ovaj izvještaj) povećao na više od stotinu (Sjeverozapadna Hrvatska u NOR-u i socijalističkoj revoluciji, Građa 1941-1945, I, Zagreb 1981, str. 95-96).

12. HDA, f. NDH, br. 27592. Dokument je zaprimljen u Ispostavi Ustaškog redarstvenog povjereništva - židovski odsjek - Zagreb 7. srpnja 1941. Potpis povjerenika-logornika nečitak.

13. HDA, f. NDH, br. 28139 i 28049, molbe Dragutina Schreiberera i Žige Schottena upućene Poglavnikovu uredu i Ministarstvu unutarnjih poslova kojima mole da se puste na slobodu njihovi sinovi Otto i Branko koji su iz Jadovna bili prebačeni na Pag - prema njihovim saznanjima.

14. U logorima Slana i Metajna (na Pagu) ubijeno je 407 muškaraca, 239 žena i 91 dijete u židovskom muškom i ženskom dijelu logora; preživjeli, njih oko 450, odvedeni su u druge logore (Ostojić Borislav - Sobolevski, Mihael, Pakao u kamenoj pustinji, Ustaški koncentracijski logor na Pagu, Novi list, Rijeka, br. 173-18, 26. VII - 18. IX 1985).

15. Računa se da je kroz taj logor prošlo i oko 500 Židova, od kojih je dio bio prebačen u lo-

gore na Pagu i Jadovnom, dok su preživjeli - njih oko 1500 - odvedeni u sabirališta i logore u Jastrebarskom, Krušćici, Lobjgradu i Jasenovcu (Lengel-Krizman, Narcisa, Logori za Židove u NDH; Ista, Kronologija židovskog stradanja, zbornik: Antisemitizam, holokaust, antifaziizam, Zagreb 1996, str. 98, 254).

16. Švarc, Božo, Put do slobode, Jevrejski almanah 1965-1967, Beograd 1967, str. 203.

17. HDA, f. NDH, br. 28049, 28233; f. NDH, br. 27145. Molbu su vlastoručno potpisali: Maria Schlenger, Marija Abraham, Ljubica Fröhlich, Etuška ud. Berger, Adela Deutsch, Maria Hirš, Mirko Pichler, Marija Abend, Leni Winter, Elsa Reiss, Nada Svecenski, Berta Levinger, Julija udova Weinberger, Olga Pollak, Ana Leitner, Katica Lichtner, Dara Taussig, Julija Mandlović, Rosenzweig (ime nečitko), Berta Walter, Stella Berger, Marga Dragič, Hedy Klein, Mici Wüsler, Đeri (ime nečitko), Ana Schreiber, Margita Fuchs, Ida Braun, Olga Geslin, Gizela Blühweiss, Ignatz Katz, Olga Schotten, Hela Weill, Frida Krešić, Berta Kraus, Jelka Kraus, Robert Hercog, Elizabeta (prezime nečitko) i Eugen (prezime nečitko) s napomenom: djed za unuka. Molba je protokolirana u Ministarstvu unutarnjih poslova NDH 2. listopada 1941. (pod r. br. 732) s naznakom: Za Ravnateljstvo za javni red i sigurnost - E. Kvaternik. U arhivskim izvorima nismo pronašli ni jedan podatak da li je uslijedio odgovor.

18. Isto kao bilj. 16. B. Švarc, nav. rad, str. 203. Napominjemo da se u navedenom popisu uhapšenih (usp.: bilj. 3) ne nalazi ime Emila Frojndliha.

19. J. Romano (nav. dj.) u Spisku učesnika u NOR-u (str. 307-511) od 165 stradalih židovskih omladinaca spominje samo njih desetoricu za koje - izuzev preživjeloga B. Schwarza - donosi uglavnom netočne biografske podatke.

SUMMARY

Based on hitherto unpublished documents the destiny of a group of 165 Jewish adolescents, imprisoned in Zagreb during May 29 - 30, 1941 is presented here. Their age was between 17 and 25. They were mainly secondary school boys, graduated, students and several craftsmen. Many of them were members of the sport society "Makabi" which gathered Jewish young people in different sections. All of them were taken to concentration camps. Only three of them survived.

Zoltan Boroš

Zamolba našem čitateljstvu:

Ukoliko netko posjeduje slike drugih mladića, žrtava pogroma u Jadovnom, molimo da ih ustupi našem uredništvu za objavljivanje u idućim brojevima "Novog Omanuta" - unaprijed hvala!